

Qorti tal-Maġistrati (Malta)
Bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali

Maġistrat Dr Josette Demicoli LL.D

Il-Pulizija
(Assistent Kummissarju Ian J. Abdilla)

Vs

Dolores Borg nee' Bonavia

Kumpilazzjoni Numru: 1175/2011

Illum 15 ta' Settembru 2021

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet miġjuba kontra l-imputata **Dolores Borg nee Bonavia** B'Kara detentriċi tal-karta tal-identita' bin-numru 674735M:

Talli f'Novembru 2010 u fix-xhur u fis-snin ta' qabel, f'dawn il-Gzejjer, b'diversi atti magħmulin fi żminijiet differenti, iżda li jiksru l-istess disposizzjoni tal-Liġi u li ġew magħmula b'rizoluzzjoni waħda, personalment u/jew fil-kapaċita' tagħha bħala kunsillier, u/jew membru fl-Assoċjazzjoni tal-Kunsilli Lokali:

1. B'mezzi kontra l-liġi jew billi għamlet użu ta' ismijiet foloz, jew ta' kwalifiki foloz, jew billi inqdiet b'qerq ieħor, ingann, jew billi wriet haġa b'ohra sabiex iggiegħel titwemmen l-eżistenza ta' intrapriżi foloz, jew ta' hila jew setgħa fuq haddiehor jew ta'

kreditu immaginari, jew sabiex tqanqal tama jew biza' dwar xi grajja kimerika, ghamlet qligh b'qerq ta' aktar minn elfejn, tliet mija u disgħa u ghoxrin Euro u sebgha u tletin centezmu (€2,329.37), għad-dannu tal-Kummissjoni Ewropea u tal-Gvern ta' Malta;

2. U aktar talli fl-istess dati, lokalitajiet u ċirkostanzi, approprijat ruhha, billi dawwret bi profit għaliha jew għal persuna oħra, is-somma ta' aktar minn elfejn, tliet mija u disgħa u ghoxrin Euro u sebgha u tletin centezmu (€2,329.37), għad-dannu tal-Kummissjoni Ewropea u tal-Gvern ta' Malta, liema somma għet fdata jew ikkunsinnata lilha taht titolu li jgħib miegħu l-obbligu tar-radd tal-ħaġa jew li jsir użu minnha speċifikat, liema somma għet fdata lilha minħabba l-professjoni, industrija, kummerċ, kariga, jew servizz tiegħu;
3. U aktar talli fl-istess dati, lokalitajiet u ċirkostanzi, irrendiet ruhha komplici billi tat ordni lil haddiehor biex tagħmel delitt, jew gieghlet li d-delitt isir b'mezz ta' rigali, wegħdiet, maniggi jew eghmil qarrieqi, inkella b'abbuż ta' awtorita' jew setgħa, inkella tat struzzjonijiet biex isir delitt; jew b'xi mod li jkun, xjentement, għenet jew assistiet lill-awtur jew awturi tad-delitt, fl-atti illi bihom dawn sabiex jiksbu xi vantaġġ jew benefiċċju għalihom jew għal haddiehor, f'xi dokument mahsub għal xi awtorita' pubblika, xjentement għamlet dikjarazzjoni jew stqarrija falza, jew tat tagħrif falz;
4. U aktar talli, fl-istess dati, lokalitajiet u ċirkostanzi, ikkommettiet tali reati, filwaqt li kienet ufficjal jew impjegat pubbliku, b'hekk saret hatja ta' reat li hija kellu jissorvelja biex ma jsirx jew li minħabba l-kariga tagħha kellha d-dmir li timpedixxi.

Il-Qorti ntalbet sabiex fil-kaz ta' htija, barra li tinfliggi l-pieni stabbiliti mil-Ligi, tordna wkoll il-konfiska tal-oġġetti kollha esebiti.

Il-Qorti hija mitluba sabiex f'kaz ta' htija tikkundanna lill-akkuzat/i għal hlas ta' spejjeż li jkollhom x'jaqsmu mal-ħatra ta' esperti jew periti fil-proċeduri hekk kif ikkontemplat fl-artikolu 533 tal-Kapitlu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Rat in-nota tar-rinviju għall-gudizzju mibghuta mill-Avukat Ġenerali li permezz tagħha bagħat lill-imputata biex tiġi gudikata minn din il-Qorti bhala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali kif maħsub taħt:

Fl-artikoli 17, 31, 533 tal-Kapitolu IX tal-Liġijiet ta' Malta;

Fl-artikoli 18, 308, 309, 310(1)(a) tal-Kapitolu IX tal-Liġijiet ta' Malta;

Fl-artikoli 18, 293, 294, 310 tal-Kapitolu IX tal-Liġijiet ta' Malta;

Fl-artikoli 18, 42, 188 tal-Kapitolu IX tal-Liġijiet ta' Malta;

Fl-artikoli 18, 141, 190 tal-Kapitolu IX tal-Liġijiet ta' Malta.

Rat li l-imputata ddikjarat li m'għandhix oġġezzjoni li l-każ tagħha jiġi trattat bi procedura sommarja.

Semgħet ix-xhieda.

Semgħet is-sottomissjonijiet finali.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Rat li l-kawza tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat

Illi l-imputata tinsab akkużata li fis-snin indikati fl-akkuża hija kkommettiet ir-reati ta' frodi, approprjazzjoni indebita u li kienet komplici f' dikjarazzjoni falza jew tagħrif falz f' dokument maħsub għal xi awtorita' pubblika.

L-imputata tħarrket f' isimha personali kif ukoll fil-kapacita' tagħha bhala kunsillier, u/jew membru tal-Assoċjazzjoni tal-Kunsilli Lokali.

Illi l-fatti u dak li ta lok għall-proċeduri odjerni huma s-segwenti:

- ❖ L-imputata kienet eletta kunsilliera fil-kunsill lokali tal-lokalita' tagħha sa mit-22 ta' Jannar 1994 u żgur sad-data tax-xhieda ta' Dr Angele Vella¹ ossija 10 ta' Jannar, 2011 u baqa' tiġi hekk eletta fl-elezzjonijiet sussegwenti. Hija kienet anki giet eletta Sindku u viċi-sindku matul is-snin.

¹ Li dak iz-zmien kienet taħdem fl-ufficċju legali mad-dipartiment tal-Gvern Lokali

- ❖ Malta saret membru shih tal-Unjoni Ewropeja fl-1 ta' Mejju tas-sena 2004.
- ❖ Mid-dokumentazzjoni prezentata minn Jimmy Magro² jirrizulta li l-imputata giet eletta bhala membru fl-Assoċjazzjoni tal-Kunsilli Lokali fl-1 ta' Dicembru 2001 sas-6 ta' Ottubru 2006. Imbagħad mis-7 ta' Ottubru 2006 u baqgħet tokkupa tali kariga sad-9 ta' Ottubru 2009. Hija kienet membru shih tad-Delegazzjoni Maltija fil-Kumitat tar-Regjuni fis-snin 2004 sa 2007, mentri fis-snin 2007 sa 2014 kienet membru sostitut.
- ❖ Mix-xhieda ta' Dr Ian Micallef³ jirrizulta li x-xogħol tal-Assoċjazzjoni tal-Kunsilli Lokali fil-Kumitat tar-Regjuni (invista li Malta ssieħbet fl-Unjoni Ewropea) sploda. Kien ikun hemm hafna laqgħat barra minn Malta u inoltre kien hemm ukoll htieġa li jkun appuntat ko-ordinatur nazzjonali u dan fisser hafna xogħol aktar milli s-segretarju eżekuttiv diga' kellu billi kien is-segretarju eżekuttiv li kien appuntat bhala ko-ordinatur nazzjonali. Dr Micallef jixhed ukoll li bl-allokazzjoni ta' flus li kellhom mill-Gvern Ċentrali, l-Assoċjazzjoni ma setgħetx timpjega persuna ohra u għalkemm il-Gvern kien ippropona li minn Dar Malta fi Brussell xi hadd jassisti lid-delegazzjoni Maltija dan fil-fatt qatt ma sehh.
- ❖ Jirrizulta wkoll, partikolarment mill-minuti tal-laqgħat tal-Assoċjazzjoni eżebiti, li x-xogħol u s-safar kien żdied hafna. Oltre dan jirrizulta wkoll li kien hemm thassib mill-membri tal-eżekuttiv tal-Assoċjazzjoni dwar il-finanzi tal-istess Assoċjazzjoni għal diversi raġunijiet izda r-raġuni tas-safar kienet wahda rikorrenti.
- ❖ Jirrizulta wkoll fis-sena 2003 kien gie deċiż li jinhareġ tender sabiex ikun hemm aġenzija li tiehu hsieb ix-xiri tal-biljetti għall-ivvjaġġar. Din it-tender intrebħet minn KD Travel Services Limited. Gie ffirmat ftehim bejn iż-żewġ partijiet konċernati w allura x-xiri tal-biljetti tal-ajru bdew isiru minn KD Travel Services Limited.
- ❖ Jirrizulta li għal-Laqgħa tal-Eżekuttiv tas-6 ta' Gunju 2005 li għaliha kienu prezenti Ian Micallef, Joseph Borg, Claudette Abela Baldacchinio, Doris Borg u Noel Formosa tnizzel is-segweni fil-minuti:

² Dok JM1 a fol 134 tal-process

³ Seduta tal-14 ta' April 2015

Il-President irrapporta illi wara l-pubblikazzjoni tal-avviż fil-Gazzetta tal-Gvern għall-provvista ta' biljetti tal-ajru għal safar ta' membri tal-Eżekuttiv, l-Assoċjazzjoni rċeviet żewġ proposti, waħda mill-Britannia Services u l-oħra mill-KD Travel Services. Inqas iż-żewġ offerti li kienu qed joffru l-istess benefiċċji. Dwar biljetti b'xejn skond il-volum tal-biljetti mixtrija, il-President qal li peress li KD kienu, skond il-ftehim eżistenti, diġa qed joffru żewġ biljettu b'xejn għas-sena 2004/2005, hu ppropona illi tinkiteb ittra lil KD Travel Services sabiex jiċċara kemm hu lest li jagħti biljetti b'xejn ma' dan il-ftehim il-ġdid. Kien hemm qbil⁴.

- ❖ Jirriżulta li permezz ta' ittra datata 12 ta' Marzu 2007, il-Kumitat tar-Regjuni informa lil OLAF li fil-kors tal-investigazzjonijiet magħmula kienet identifikat potenzjalment irregolaritajiet mid-delegazzjoni Maltija fit-talbiet għal rimbors tal-biljetti tal-ivvjagġar sabiex il-membri jattendu l-laqgħat tal-Kumitat tar-Regjuni u dan referebilment għall-perjodu minn Frar 2004 sa Frar 2007⁵.
- ❖ Imbagħad permezz ta' ittra datata 20 ta' Lulju 2007, il-Qorti tal-Awdituri, li ukoll kienet wettqet awditjar tal-Kumitat tar-Regjuni fil-perjodu rilevanti fuq imsemmi, ikkomunikat ukoll mal-OLAF biex tirrapporta l-istess kwistjoni u dan sar b'mod indipendenti mill-Kumitat tar-Regjuni.
- ❖ F'Novembru tas-sena 2008, l-ex-Spettur Ivan Cilia jixhed⁶ li l-Internal Audit Investigating Department (IAID) mar fuq is-sezzjoni tiegħu u spjegalhom li l-OLAF kienu qegħdin iwettqu investigazzjoni dwar hals ta' biljetti għall-membri tal-Assoċjazzjoni tal-Kunsill Lokali biex jattendu laqgħat ġewwa l-Ewropa, il-maġġorparti tal-laqgħat imsejhin tal-Kumitat tar-Regjuni. L-investigazzjoni kienet dwar suspett li l-prezz li kienet qegħda tħallas l-Unjoni Ewropeja għall-biljetti biex dawn il-membri jsiefru kien qiegħed jiġi minfuh aktar mill-prezz veru. Is-suspett kien peress li kien qiegħed jintalab hafna drabi hals ta' LM599 għal kull biljett mingħajr distinzjoni.
- ❖ F'dik l-istess sena kienet għet f'Malta delegazzjoni mill-OLAF u flimkien mal-pulizija, ma' Mario Debono u Chris Magri mill-IAID

⁴ Dok IA7 a fol 202 tal-proċess

⁵ Ara Interim Case Report

⁶ Seduta tal-10 ta' Jannar 2011

wettqu 2 spezzjonijiet għallarrieda wara li kien inhareġ mandat ta' perkwiżizzjoni skont il-liġi – grupp nies kienu marru l-uffiċċju tal-KD Travel f'Tas-Sliema u sabu lil Kenneth De Martino li kkopera u tahom l-informazzjoni li xtaqu. Grupp iehor ta' nies marru fl-uffiċċji tal-Assoċjazzjoni fejn ukoll sabu koperazzjoni shiha. Ġew elevati diversi dokumenti mill-ufficċji rispettivi.

- ❖ Sussegwentement l-OLAF ippubblikat rapport li gie mghoddi lill-Avukat Ġenerali u eventwalment lis-sezzjoni tar-reati ekonomiċi fi hdan il-korp tal-pulizija⁷. L-Ispettur Cilia jixhed li gie stabilit li KD Travel Agency kienet qeghda tohroġ biljetti biex il-membri tal-Assoċjazzjoni jivvjagġaw għal-laqgħat barra minn Malta. Meta l-membru partikolari jasal għal-laqgħa jissottometti invoice sabiex ikun jista' jithallas tal-ispejjeż tal-ivvjagġar. Imbagħad il-fondi tal-ispejjeż kienu jghaddu go kontijiet f'bank f'Malta fil-kont indikat mill-membru. Hafna mill-pagamenti saru fil-kont bankarju tal-Assoċjazzjoni izda jingħad li kien hemm pagamenti li għaddew fil-kontijiet tal-membri li kienu vvjaġġaw. L-OLAF ivverifikat mal-linja tal-ajru Lufthansa u hađu kampjun u rriżulta li kien hemm diskrepanza sostanzjali bejn id-dokumenti li ngabru mill-aġenzija tal-ivvjagġar u mill-uffiċċji tal-assoċjazzjoni u l-ammonti li thallsu effettivament. Huwa kompli li f'hafna mill-każijiet kien qiegħed ikun hemm żewġ invoices għall-istess vjagg ossija wahda miktuba bl-idejn u l-oħra ġġenerata mill-kompjuter u din tal-aħħar kien ikollha prezz baxx. L-invoice manwali kienet tiġi sottomessa lill-Kumitat tar-Regjuni u l-pagament isir abbazi tagħha. L-aġenzija kienet tithallas l-ammont baxx mentri l-Kumitat tar-Regjuni kien iħallas l-invoice għolja. Id-diskrepanza kienet tmur jew fil-kont tal-Assoċjazzjoni jew fil-kont tal-membru personali għalkemm eventwalment l-ammont żejjed il-membru kien iġhaddih lill-istess assoċjazzjoni.
- ❖ Hemm qbil li l-membri tal-assoċjazzjoni kienu ntitolati jsiefru *business class*. L-uffiċjal prosekutur xehed⁸ li huwa ma vverifikax jekk il-membri tal-Assoċjazzjoni siefrux dejjem *business class* jew ġielix siefru *economy class*, izda bħala fatt irriżultalu li setgħu jsiefru *business class*. Jidher ukoll li l-Assoċjazzjoni kellha d-dritt ukoll tirkupra spejjeż amministrattivi.

⁷ Irid jiġi rilevati li f'dan ir-rapport jissemmev persuni oħra, apparti l-imputata u imputati oħra f'kawżi li se jiġu deċiżi llum ukoll, izda gie deċiż li ma jittiehdux passi kontrihom.

⁸ Seduta tat-2 ta' April 2012

- ❖ L-uffiċjal prosekutur xehed ukoll li l-perjodu relevanti huwa mis-sena 2004 sas-sena 2008.

Ikkunsidrat

Illi l-imputata rrilaxxjat stqarrija nhar it-18 ta' Novembru 2010.

Illi mill-provi prodotti jirrizulta nkontestat li l-istqarrija rilaxxjata mill-imputata għalkemm kienet ingħatat id-dritt li tikkonsulta ma' avukat qabel l-interrogazzjoni tagħha, hija ma kienitx assistita minn avukat waqt l-interrogazzjoni billi hija ma ngħatatx dak id-dritt tal-għażla stante li l-ligi viġenti dak iż-żmien ma kienitx tippermetti l-preżenza ta' avukat waqt l-interrogazzjoni.

Din il-Qorti se tirreferi għal ġurisprudenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar is-27 ta' Jannar 2021 u fl-istess ġurnata mill-Qorti Kostituzzjonali.

Fuq naħa l-Qorti tal-Appell Kriminali fil-kawża **Repubblika ta' Malta vs Rosario Militello**⁹ gie deċiż li l-istqarrija ma kellhiex tiġi estromessa mill-atti meta t-talba għal sfilz kienet ibbażata fuq allegat ksur tad-dritt għal smieġh xieraq iżda mhux xi artikolu tad-dritt penali li jirregola l-evidenza.

Imbagħad fil-kawża **Clive Dimech vs Avukat Generali**¹⁰, il-Qorti Kostituzzjonali rreferiet għall-principju li ma jistax jitqies li hemm leżjoni tad-dritt għal smieġh xieraq f'każijiet bħal dawn qabel ma jintemm il-proċess penali, iżda tenniet li stqarrija meħuda mingħajr assistenza legali waqt l-interrogazzjoni f'ċirkostanzi fejn il-Ligi ma kinitx tagħti dak id-dritt hija difett proċedurali u kwindi m'għandhiex tintuża bħala prova fil-proċess penali.

Tenut kont tad-deċiżjonijiet meħuda mill-Qorti Kostituzzjonali din il-Qorti tqis l-istqarrija għandha tiġi skartata u l-Qorti għalhekk mhiex se tiehu konjizzjoni tagħha.

Ikkunsidrat Ulterjorment

Frodi

⁹ Kif ukoll fil-kawzi Repubblika ta' Malta vs Martino Aiello u Repubblika ta' Malta vs Hassan Ali Mohammed Abdel Raouf et

¹⁰ Fuq l-istess binarju fil-kawża fl-ismijiet Morgan Onouorah vs L-Avukat tal-Istat

Illi l-imputata tinsab addebitata bir-reati kkontemplati fl-artikoli 308, 309 u 310(1)(a) tal-Kodiċi Kriminali fuq medda ta' snin.

L-elementi rikjesti biex jissussisti dan ir-reat hija ben stabbilita fil-gurisprudenza tagħna¹¹.

Fil-Liġi tagħna biex ikun hemm it-truffa jew il-frodi innominata irid ikun ġie perpetrat mill-aġent xi forma ta' ingann jew qerq, liema ingann jew qerq ikun wassal lill-vittima sabiex tagħmel jew tonqos milli tagħmel xi ħaġa li ġġibilha telf patrimonjali bil-konsegwenti qligħ għall-aġent ... jekk l-ingann jew qerq ikun jikkonsisti f'raġġiri jew artifizi - dak li fid-dottrina jissejjaħ ukoll mis en scene - ikun hemm it-truffa; jekk le ikun hemm hemm ir-reat minuri ta' frodi innominata (jew lukru frawdolenti innominat)¹².

Illi x'jikostitwixxi r-raġġiri u l-artifizji ukoll huwa ben stabbilit fil-gurisprudenza. Fi kliem Antolisei¹³

artificio e' ogni studiata trasfigurazione del vero, ogni camuffamento della realta effettuato sia simulando cio che non esiste, sia dissimulando ... cioe che esiste. Il raggiro d'altra parte e un avvolgimento ingenuo di parole, destinate a convincere: piu precisamente una menzogna corredata da ragionamenti idonei a farla scambiare per verita. E certo che l'espressione del codice di per se' richiama l' idea di una certa astuzia o di un sottile accorgimento nel porre l'inganno in opera.

Antolisei jkompli jgħid pero li

nell'applicazione pratica della legge questa idea e' andata sempre piu affievolendosi, fin quasi a scomparire del tutto. Per tal modo si e' finito con l'ammettere che anche la semplice menzogna puo bastare per dare vita alla truffa¹⁴.

Illi f' dan is-sens anke l-Qorti ta' l-Appell Kriminali qalet hekk dwar il-messa in xena:

Il-Liġi tagħna ma tirrikjediex li l-messa in xena, cioe daww l-artifizji jew raġġiri, ikunu xi ħaġa kkumplikata jew arkittetta b'ħafna pjanijiet¹⁵.

¹¹ Ara s-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Anthony Fountain et** deċiża fil-15 ta' Diċembru 2011

¹² **Pulizija ve Carmela German** AK deċiża 30.12.2004 u l-gurisprudenza hemm kwotata.

¹³ Manuale Di Diritto Penale (Giuffre) paġna 356

¹⁴ Op cit paġna 357

¹⁵ Ref Pulizija vs Emanuel Ellul deċiża 20.06.1997.

Imbagħad fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Marjanu Zahra**¹⁶

Biex jissussti ir-reat tal-frodi jew truffa gie ritenut kostantement fil-ġurisprudenza u fis-sentenzi tal-qradi tagħna illi iridu jinkonkorru diversi elementi. Ibda biex irid ikun hemm ness bejn is-suġġett attiv u is-suġġett passiv tar-reat u cioe' bejn minn qiegħed jikkometti r-reat u il-vittma. Hemm imbagħad l-element materjali ta' dana ir-reat u cioe' l-użu ta' ingann jew raġġiri li iwasslu lil vittma sabiex isofri it-telf patrimonjali. Finalment huwa neċessarju li ikun hemm l-element formali tar-reat konsistenti fid-dolo jew fl-intenzjoni tat-truffatur jew frodatur li jinganna u dana sabiex jikseb profitt jew vantaġġ għalih innifsu. Jekk xi wieħed jew iktar minn dawn l-elementi huma nieqsa, allura ir-reat tat-truffa ma jistax jisussisti. Illi f'sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appelli Kriminali (per Imhallef Carmel. A. Agius) deciza fit-22 ta' Frar 1993, fl-ismijiet Il-Pulizija vs Charles Zarb, il-Qorti għamlet esposizzjoni ferm preċiża, studjata u dettaljata għar-rigward tal-elementi ta' dana ir-reat. Il-Qorti bdiet sabiex esprimiet ruħha b'dan il-mod għar-rigward ta' dana ir-reat:

“Id-delitt tat-truffa huwa l-iprem fost il-kwalitajiet ta' serq inpropri u hu dak li fl-iskola u fil-leġislazzjoni Rumana kien magħruf bħala steljolat u li jikkorrispondi eżattament għat-truffa tal-Codice Sardo, għal frodi tal-Kodiċi Toskan, għal Engano jew Estafa fil-kodiċi Spanjol, għal Bulra f'dak Portugiz, u għal Esroquerie fil-Kodiċi Franciż ... Id-disposizzjonijiet tal-Kodiċi tagħna li jikkontemplaw ir-reat ta' truffa kienu ġew meħuda minn Sir Adriano Dingli mill-paragrafu 5 tal-artikolu 430 tal-Kodiċi delle Due Sicilie li hu identiku ħlief għal xi kelmiet insinjifikanti għal Kodiċi Franciż (artikolu 405) avolja dan, il-Kodiċi delle Due Sicile, it-truffa kien sejhilha Frodi”. Skond ġurisprudenza kostanti, l-ingredjenti tal-element materjali ta' dan id-delitt ta' truffa, huma dawn li ġejjin.

Fl-ewwel lok bħala suġġett attiv ta' dan id-delitt jista' jkun kulhadd.

Fit-tieni lok il-Legislatur, aktar mill-interess socjali tal-fiduċja reċiproka fir-rapport patrimonjali individwali, hawn qed jittutela l-interess pubbliku li jimpedixxi l-użu tal-ingann u tar-raġġiri li jinduċu bniedem jiddisponi minn ġid li fil-kors normali tan-negozju ma kienx jagħmel.

¹⁶ Qorti tal-Magistrati (Malta) bħala Qorti ta' Gudikatura Kriminali deciza fit-2 ta' Marzu, 2011

Fit-tielet lok hemm l-element materjali tat-truffa u jikkometti d-delitt tat-truffa kull min:

- a. b'mezzi kontra l-liġi, jew
- b. billi jagħmel użu minn ismijiet foloz jew
- c. ta' kwalifiki foloz jew
- d. billi jinqeda b'qerq ieħor u
- e. ingann jew
- f. billi juri haġa b'oħra sabiex iġieghel titwemmen l-eżistenza ta' intrapriżi foloz,
- g. jew ta' hila
- h. setgħa fuq haddieħor jew
- i. ta' krediti immaginarji jew
- j. sabiex iqanqal tama jew biża dwar xi ġrajja kimerika, jagħmel qliegħ bi ħsara ta' haddieħor.

.... Hu neċessarju biex ikun hemm ir-reat ta' truffa, li l-manuvri jridu jkunu ta' natura li jimpresjonaw bniedem ta' prudenza u sagaċja ordinarja, li jridu jkunu frawdolenti u li hu neċessarju li jkunu impjegati biex jipperswadu bl-assistenza ta' fatti li qajmu sentimenti kif hemm indikat fil-liġi."

Dwar l-artifizji intqal mill-Qorti illi **"hemm bżonn biex ikun reat taħt l-artikolu 308 illi l-kliem jkun akkumpanjat minn apparat estern li jsaħħaħ il-kelma stess fil-menti ta' l-iffrodat. Din it-teżi hija dik aċċettata fil-ġurisprudenza ta' din il-Qorti anke kolleġġjalment komposta fil-kawża "Reg vs Francesco Cachia e Charles Bech (03.01.1896 – Kollez.XV.350) li fiha intqal illi "quell' articolo non richiede solamente una asserzione menzioniera e falsa, ma richiede inoltre che siano state impiegate, inganno, raggiro o simulazione, ed e' necessario quindi che la falsa asseriva sia accompagnata da qualche atto diretto a darla fede."**

Għar-reati ta' truffa komtemplat fl-artikolu 308 tal-Kodiċi Kriminali, il-Qorti iċċitat lill-Imħallef Ġuże Flores fejn qal illi **"kif jidher mid-diċitura partikolari deskrittiva adoperata, hemm bżonn li tirriżulta materjalita' speċifika li sservi ta' supstrat għall-verosimiljanza tal-falsita prospettata bħala vera u b'hekk bħala mezz ta' qerq. Ma huwiex bizzejjed għal finijiet ta' dak l-artikolu affermazzjonijiet, luzingi, promessi, mingħajr l-użu ta' apparat estern li jirrivesti bi kredibilita' l-affermazzjonijiet menzjonjieri tal-frodatur. Il-liġi tagħti protezzjoni speċjali kontra l-ingann li jkun jirrivesti dik il-forma tipika, kważi teatrali, li tissupera il-kawtela ordinarja**

kontra s-sempliċi luzingi, u li tagħti li daww l-esterjorita ta' verita kif tirrendi l-idea l-espressjoni felici fid-dritt Franciż mise-en-scene."

"...Kwantu jirrigwarda l-element formali, cioè' kwantu jirrigwarda d-dolo ta' dan ir-reat ta' truffa, Jingħad illi jrid jkun hemm qabel xejn l-intenzjoni tal-frodatur li jipprokura b'ingann l-konsenja tal-flus jew oġġett li jkun fi profit ingust tiegħu. L-ingustizzja tal-profitt toħroġ mill-artikolu 308 tal-Kodiċi Kriminali fejn il-kliem "bi ħsara ta' haddiehor" ma jhallux dubbju dwar dan. Jigifieri biex ikun hemm l-element intenzjonali tar-reat ta' truffa, hemm bżonn li s-sugġett attiv tar-reat fil-mument tal-konsumazzjoni tiegħu ikun konxju tal-ingustizzja tal-profitt u b'dan il-mod il-leġittima produttività tal-profitt hija bizzejjed biex teskludi d-dolo."

Illi minn dina l-esposizzjoni magħmula mill-Qorti tal-Appell li iċċittat diversi sentenzi oħra tal-qorti tagħna jidher illi l-elementi rikjesti sabiex jisussisti ir-reat tal-frodi baqgħu invarjati fiż-żmien.

Illi f'sentenza mogħtija mill-Corte di Cassazione Penale gie deciz illi element ewelieni fir-reat tal-frodi huwa "l'elemento del danno patrimoniale" Biex imbagħad jissusti dana t-tip ta' reat huwa neċessarju illi jeżistu "I tre momenti di cui si compone il reato e' cioè' la produzione dell'artificio, nella successive induzione in errore e nella conseguenziale produzione dell'ingiusto profitto per l'agente." (Cassazione penale sez.II 3 ottobre 2006 n.34179)

Illi għar-rigward ta' dana l-element soġġettiv tar-reat tat-truffa, kif gie ritenut mill-awtur Francesco Antolisei, ikkwotat f'sentenza oħra mogħtija mill-Qorti tal-Appelli Kriminali (Il-Pulizija vs Patrick Spiteri deciza 22/10/2004) : "L'agente ... deve volere non solo la sua azione, ma anche l'inganno della vittima, come conseguenza dell'azione stessa, la disposizione patrimoniale, come conseguenza dell'inganno e, infine, la realizzazione di quel profitto che costituisce l'ultima fase del processo esecutivo del delitto. Naturalmente occorre che la volontà sia accompagnata dalla consapevolezza del carattere frodatorio del mezzo usato, dell'ingiustizia del profitto avuto in mira e del danno che ne deriva all'ingannato."

Illi l-artikolu 309 tal-Kapitolu 9, imbagħad jikkontempla ir-reat minuri tal-frodi innominat. Illi għar-rigward ta' dana ir-reat, għalkemm l-element tar-"raggiri" jew l-"artifzji", huwa nieqes u allura anke gidba semplici hija bizzejjed għal kummissjoni ta' dana ir-reat, izda dana irid bil-fors iwassal

sabiex il-vittma u cioe' is-sugġett passiv ta' dana ir-reat isofri xi telf patrimonjali. Illi kif ġie deċiż fis-sentenza Il-Puliizja vs Carmela German (Appelli Kriminali Inferjuri 30/12/2004): "Kwantu għal kwistjoni jekk il-gidba semplici - a differenza ta' l-artifizji u raġġiri - tistax tammonta ossia twassal għar-reat ta' frodi innominata, ir-risposta hija certament fl-affermattiv, basta li tali gidba tkun effettivamente tammonta għal qerq, cioe' intiza jew preordinata sabiex il-persuna l-oħra (il-vittma) tagħmel jew tonqos milli tagħmel xi haġa li ġġibilha telf patrimonjali bil-konsegwenti arrikkiment għal min jgħid dik il-gidba u basta, s'intendi li tkun effettivamente waslet għal dana t-telf min-naħa u arrikkiment min-naħa l-oħra."

L-imputata xehdet¹⁷ li hija kienet eletta Sindku u f'xi żmien Viċi-Sindku tal-lokalita ta' Birkirkara. Inhatret ukoll membru tal-Assoċjazzjoni tal-Kunsilli Lokali. Wara li saret membru, hija spjegat li kienet tiegħu sehem f'konferenzi barra minn Malta. Hija qalet li meta kienet tmur għal dawn il-kumitati barra minn Malta kienet tinforma lis-segretarju tal-Assoċjazzjoni tal-Kunsill Lokali biex jiehu hsieb il-biljett tal-ajru u jiehu hsieb huwa. Xehdet li billi hija għamlet żmien fejn ma kienitx membru shi kienet tiddependi minn haddiehor biex jagħtiha l-go ahead biex tmur minfloku. Kienet issiefer *business class* kull darba li kienet tmur għal xi laqgħa tal-Kumitat tar-Regjuni tal-Unjoni Ewropeja. Tixhed li l-ewwel haġa li kienet tagħmel fil-laqgħa kienet li tippreżenta l-boarding pass, xi spejjeż tal-ferrovija u l-invoice li kien jagħtiha s-segretarju fuq xiri tal-biljett tal-arju. Imbagħad l-Assoċjazzjoni wara numru ta' ġimghat kienu jiġu rimborsati. Hija qatt ma rċeviet xi haġa lura. In kontro-ezami qalet li r-rimbors kien ikun tal-biljett tal-ajru, tal-ferrovija u d-daily subsistence allowance kienet tal-Assoċjazzjoni. Hija siefret hafna drabi imma dejjem *club class* siefret.

L-imputata ressqet bħala xhud tagħha lil **Dr Ian Micallef**¹⁸. Huwa kkonferma x-xhieda tiegħu li kien taha fl-14 ta' April 2015. Huwa jixhed li kien tkellem mal-awditur John Abela¹⁹. Dr Micallef qallu li huma bħala kunsilliera kienu intitolati li jsiefru *in full business class* u li kienu ntitolati wkoll għal spejjeż amministrattivi. Dr Micallef staqsih testwalment is-segweni "Jekk aħna naslu u nsibu mezz kif nikkeppjaw li aħna ngibu discount fuq il-vjaġġar tagħna u effettivamente l-administrative costs tagħna jiġu kkeppjati għal dak il-valur tad-discount, inti fl-opinjoni

¹⁷ Seduta tal-24 ta' Settembru 2019

¹⁸ U dan stante li l-proċeduri fil-konfront tiegħu kienu ntemmu definittivament.

¹⁹ Li ttella' bħala xhud mid-difiża fis-seduta tal-14 ta' Mejju 2015 li kkonferma dak li xehed dwaru Dr Micallef

tieghek ahna qegħdin nagħmlu xi haġa hażina?”. Il-parir li l-awditur tah kien li m’hemm assolutament xejn hażin. B’hekk Dr Micallef mar b’din il-proposta quddiem l-Eżekuttiv tal-Assoċjazzjoni u l-eżekuttiv mexa ma’ dik l-opinjoni.

Dr Micallef xehed li meta kienu jsiefru kienu jipprezentaw il-*boarding card* li fuqha kien hemm indikat l-ittra D (għal discount) u l-*invoice* manwali li kien ikun fiha in-numru tal-biljett u d-dettalji kollha. Apparti minn hekk id-delegat kien jircievi wkoll *daily subsistence allowance* li kienet madwar €239. B’deċiżjoni tal-eżekuttiv proprju minhabba s-sitwazzjoni finanzjarja tal-assoċjazzjoni gie deċiż li €139 mis-*subsistence allowance* kienu jmorru għand l-Assoċjazzjoni u l-kumplament għand il-membru. Din l-allowance ma kienx hemm il-htieġa li tigi rifiuza.

Id-delegat kien ukoll appartati l-*boarding card* u l-*invoice* kien jipprezenta wkoll il-biljett tal-ajru li jkun uża.

Dan kollu sar biex isostnu l-finanzjament tal-Assoċjazzjoni. Dr Micallef spjega li s-segretarju tal-assoċjazzjoni ma setax jagħmel dak ix-xogħol kollu relatat ma safar waħdu u kien hemm il-htieġa li xi hadd ighinu u dahlu haddiem klerikali ieħor li kien jieħu hsieb li jara li l-biljetti jkun u hargu, u anki r-*reservation* tal-lukanda.

Ir-rimbors kien jidhol fil-kontijiet tal-Assoċjazzjoni. Fl-ahħar tas-sena 2007 bdew jidhlu wkoll f’ta’ individwi u dan sar biex min ried jieħu dik ir-responsabilita’ jara li kollox isir biex jitnaqqas il-piż fuq l-amministrazzjoni minn go l-Assoċjazzjoni biex din tal-ahħar tiffoka wkoll fuq affarijiet ohra li effettivament kellha tidhol fihom bhala parti mir-rwol tagħha. Inkwantu għall-kunsilliera li aċċettaw li l-flus jidhlu fil-kontijiet tagħhom w allura kienu jieħdu hsieb kollox huma, l-ispiza amministrattiva setgħet tinzamm minnhom anki għaliex kien hemm drabi fejn dak il-kunsillier kien iqabbad lil terza persuna li ghax-xogħol imwettaq kien ikollha tithallas.

Dr Micallef insista li l-*boarding pass* li kienu jipprezentaw kien ikollu ‘D’ fuqu li jfisser *discounted*²⁰.

L-uffiċjal prosekutur jikkonferma wkoll in kontro-ezami li d-differenza fil-prezz spiċċat għand l-Assoċjazzjoni. Hadd mid-delegati

²⁰ Dan jirriżulta mid-dokumentazzjoni eżebita

li kien jsiefru ma ha xejn fil-but. Oltre dan ma jistax ma jigix rilevat li ma tressaq ebda rappreżentant ta' bank lokali sabiex jippreżenta l-kontijiet tal-imputata sabiex jiġi verifikat dwar jekk kienx hemm xi rimborsi li rċevithom fil-kont personali tagħha u x'seta' sar minnu.

Illi abbazi tal-insenjamenti fuq riportati l-Qorti ma tqisx li gie ppruvat li jeżistu l-estremi sabiex l-imputata tinstab hatja personalment ta' din l-imputazzjoni u dan billi rriżulta li hija ma għamlet ebda qliegħ għaliha personali; kif ukoll għaliex hija kienet qegħda ssiefer bħala delegata.

Inkwantu għal dak li għandu x'jaqsam mal-imputazzjoni fil-kapaċita tagħha ta' kunsilliera u membru fl-Assoċjazzjoni rriżulta s-segwenti:

- Mid-dokumentazzjoni eżebita jirriżulta li għal dak li jirrigwarda l-arrangamenti tas-safar ma rriżultat ebda *email* jew komunikazzjoni oħra fejn l-imputata kkomunikat hija nnifisha mar-rappreżentant ta' KD Travel sabiex jieħu hsieb li jinxtara l-biljett tal-ajru tagħha.
- L-imputata xehdet li kien jieħu hsieb is-segretarju tal-Assoċjazzjoni għal dak li jirrigwarda biljetti tal-ajru.
- Jirriżulta mill-atti li kienu qegħdin jinħarġu żewġ invoices – wahda manwali u l-oħra generata mill-kompjuter. Il-prezz indikat fl-*invoices* ma kienx ikun l-istess nonostante li si trattava tal-istess titjira. Jirriżulta li l-agent tal-ivvjagġar kien jiġi dirett biex inizzel bħala prezz l-ammont kollu tal-biljett tal-ajru nonostante li kien se jkun hemm xi skont fuqu. Dr Micallef isostni li d-differenza fil-prezz li kienet qegħda tiġi mitluba minghand il-Kumitat tar-Regjuni kienet tirrapreżenta spejjeż amministrattivi.
- In kontro-eżami pero Dr Micallef xehed li fl-*invoice* ppreżentata lill-Kumitat Tar-Regjuni ma kienx hemm inizzel li kien hemm inkluzi wkoll l-ispejjeż amministrattivi iżda l-ispiza amministrattiva giet ikkepjata għal dak li jiswa a *full flexible business class ticket* li kienu intitolati għalih fi kwalunkwe każ.
- Waqt ix-xhieda tiegħu Dr Micallef ippreżenta Dok IM 11 ossija r-Regolament Numru 325/ 2004 intitolat "*on the refund of travel expenses and the payment of flat-rate travel and meeting allowances for members and alternates of the Committee of the Regions*" kif ukoll id-Deciżjoni Numru 367/2005 intitolata "*on the implementing provisions for Regulation No 325/2004 on the refund of travel expenses and the payment of flat-rate travel and meeting allowances for members and*

alternates of the Committee of the Regions". It-tnejn li huma dahlu fis-seħh fl-1 ta' Jannar 2006.

*Fil-kaz tar-Regolament fl-artikolu 3(3) insibu "Air transport expenses **actually paid**²¹ shall be refunded on the basis of the cost of a ticket in the class below first class on production of the original flight ticket and boarding card (at least for the outward journey). The administration shall stamp the travel document as proof of its presentation for reimbursement."*

Fid-Deciżjoni Nru 367/05 intitolata On the Implementing provisions for Reg No 325/2004 on the refund of travel expenses and the payment of flat-rate travel and meeting allowances for members and alternates of the Committee of the Regions, fl-artikolu 3(3) insibu d-dettalji dwar id-dokumenti li persuna trid tippreżenta biex tikkwalifika għall-ispejjeż inkwantu għal vjaġġar bl-ajru:

The beneficiary shall submit boarding cards covering the entire outward journey.

If the original boarding card for the outward journey is not submitted, the administration shall accept the original boarding card for the return journey or written confirmation from the airline.

If the beneficiary uses an electronic ticket, s/he shall submit the original boarding card or a statement by the airline, together with proof of electronic reservation indicating the price actually paid.

Imbagħad fl-artikolu 5 intitolat 'other expenses' hemm provdut li "Administrative costs arising in connection with the purchase of travel tickets shall be reimbursed on presentation of the travel agency invoice".

Jigi nnutat li l-artikolu 4 tal-istess Deciżjoni jipprovdi għal flat-rate travel allowance u l-artikolu 5 għal flat-rate meeting allowance u jiġi speċifikat l-ammont applikabbli.

- Qabel dawn iż-żewġ strumenti legali kien hemm viġenti wkoll strumenti legali oħrajn li naturalment ġew emendati.

²¹ Enfasi tal-Qorti

- Neil Thompson²² xehed li skont ir-regoli tal-Kumitat tar-Regjuni li kienet tapplika fiż-żmien rilevanti, il-membri kienu jiġu rimborsati tal-biljett tal-ivvjaġġar abbażi tal-ispejjeż attwalment mahruga.
- Illi kif diġà' gie spjegat aktar 'il fuq dak li kien qiegħed jiġri f'hafna mill-każijiet, fl-invoice manwali kien qiegħed jintalab ammont li ma kienx l-ammont li jkun effettivament thallas lill-agenzija tal-ivvjaġġar. Dr Micallef isostni li din id-differenza fil-prezz kienet tirrappreżenta spejjeż amministrattivi li fl-aħħar mill-aħħar kienu intitolati għalihom.
- Din il-Qorti wara li fliet sewwa l-atti u d-dokumenti eżebiti ma taqbilx ma tali sottomissjoni fis-sens li filwaqt li huwa minnu li kien hemm dritt għall-irkupru ta' spejjeż amministrattivi, l-ammont miżjud ma kienx dejjem jirrapreżenta spejjeż amministrattivi izda diversi drabi kien mezz sabiex l-Assoċjazzjoni jkollha aktar fondi a disposizzjoni tagħha sabiex ikunu jistgħu jintużaw per eżempju biex jiġi kopert il-hlas tal-vjaġġ tas-segretarju eżekuttiv u sabiex jiġi impjegat persuna oħra biex iġin għal dak li jirrigwarda l-ivvjaġġar.
- Infatti il-Qorti tal-Appell fil-kawża fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Ian Micallef** ikkonkludiet:

Dwar spejjeż amministrattivi, skont ir-regolamenti u deċiżjonijiet tal-Kumitat tar-Regjuni preżentati ossia l-ispejjeż amministrattivi li membri kienu intitolati għalihom kienu jirrigwardaw ix-xiri ta' biljetti tal-ivvjaġġar u għallhekk din il-Qorti interpretat dan bħala li jfisser li spejjeż amministrattivi ma kienux jinkludu dawk operattivi tal-uffiċċju tal-assoċjazzjoni. Filfatt l-artikolu 3.5 ta' 'Regulation No 024/2004 on the refund of travel expenses and the payment of flat-rate travel and meeting allowances for members and alternates of the Committee of the Regions' li kellha tidhol fis-seħħ mill-ewwel (1) ta' Mejju tas-sena elfejn u erbgħa (2004) fl-artiklu 3.5 dwar 'Travel expenses between the officially declared place of residence or meeting venue and the railway station, airport or port' jaqra:

'The foregoing provisions of Article 3 shall also apply to travel expenses between the officially declared place of residence or meeting venue and the railway station, airport or port.'

²² Investigatur fl-OLAF li hija parti mill-Kummissjoni Ewropeja għalkemm indipendenti mill-Istituzzjonijiet Ewropej li xehed fis-seduta tal-10 ta' Jannar 2011

For meetings held outside Brussels, travel by taxi from the station, airport or port to the meeting venue shall exceptionally be eligible for refund upon application in writing to the Secretary-General, stating reasons and enclosing original supporting documents (in accordance with Article 10.)'
Filwaqt li mill-ewwel (1) ta' Ottubru tas-sena elfejn u sitta (2006)
'Decision No 367/2005 on the implementing provisions for Regulation No 325/2004 on the refund of travel expenses and the aoyment of flat-rate travel and meeting allowances for members and alternates of the Committee of the Regions' dwar 'Other expenses' taqra fl-artikolu 3.5:

'Administrative costs arising in connection with the purchase of travel tickets shall be reimbursed on presentation of the travel agency invoice. The expenses referred to in the appendix to this decision shall also be eligible for reimbursement.'

Omissis

Illi għallhekk din il-Qorti tinterpreta dawn ir-regolamenti u deċiżjonijiet speċjalment 'Decision No 367/2005' u 'Decision No. 326' bħala li jfissru li l-membri kienu intitolati għal spejjeż amministrattivi rigwardanti ix-xiri ta' biljetti ta' vvaġġar.

- *Din il-Qorti hawnhekk tirreferi għal dak li kkonkludiet il-Qorti tal-Appell fis-sentenza tagħha tad-19 ta' Frar 2019 fejn qalet hekk:*

Illi la darba din il-Qorti qieghda ssib li l-fatt li għall-istess titjira kienu jinħarġu żewġ invoices mill-aġenzija tal-ivvaġġar, waħda miktuba bl-idejn b'ammont akbar minn dik kompjuterizzata, fejn filwaqt li l-Assoċjazzjoni kienet tħallas l-ammont li jidher fuq dik kompjuterizzata iżda kienet tippreżenta lil Kumitat tar-Regjuni dik miktuba bl-idejn, tista' titqies bħala messa in scena li waslet għal telf patrimonjali stante li l-assocjazzjoni giet rimbursata aktar minn dak realment imħallas għat-titjira, din il-Qorti sejra tgħaddi biex tikkunsidra jekk mill-atti jirriżultax id-dolo tas-sugġett attiv u l-koxjenza tal-ingustizzja tal-profit.

- *Din il-Qorti taqbel ma tali konkluzjoni fis-sens li l-ħruġ ta' żewġ invoices għal titjira waħda, li waħda minnhom kienet tkun bl-idejn mentri l-oħra kompjuterizzata bl-ewwel waħda tkun għal ammont oghla mill-oħra u li tkun proprju l-invoice manwali li tiġi prezentata għall-ħlas ictu oculi hija messa in xena.*

- Stabbilit dan kollu din il-Qorti tqis li jehtieg li jigi kkunsidrat l-element tad-*dolo* ossija l-intenzjoni tat-truffar li huwa mehtieg sabiex jissussisti r-reat addebitat lill-imputata. Dan billi d-difiza ssostni li dan l-element huwa mankanti. Infatti d-difiza targumenta li l-intenzjoni kienet dejjem li jkun hemm trasparenza tant li kollox gie dokumentat.
- Illi d-difiza waqt it-trattazzjoni quddiem din il-Qorti kif presjeduta rreferiet ghas-sentenza diga surrifeta fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Dr Ian Micallef** deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali fuq cirkostanzi u fatti kwazi identici. Filwaqt li fil-ligi taghna ma tezistix ir-regola tal-precedent, madankollu din il-Qorti ma tqisx li ghandha tiskarta facilment il-konkluzjonijiet raggunti mill-istess Qorti Kriminali u ghalhekk se terga ssir referenza ghall-istess aktar 'il quddiem.
- Gie argumentat li qabel xejn kien ittiehed parir minn awditur minn Dr Micallef, liema parir imbaghad gie imressaq quddiem l-Ezekuttiv. Dan il-fatt juri li l-intenzjoni qatt ma kienet li jkun hemm frodi jew ingann.
- Tali parir diga saret referenza ghalih f' din is-sentenza u gie ppruvat li l-Awditur John Abela ta parir fis-sens li *'Is-sitwazzjoni kienet tali li mid-dokumentazzjoni li kont rajt dakinhar li kienet bazikament id-direttiva tal-Unjoni Ewropea, il-pożizzjoni kienet li jien tajt parir, fejn ghidt li wiehed ghandu jutilizza l-allowance li tinghata mill-Unjoni Ewropea ovojament ukoll li inhoss li Local Councils jew inkella anke f'dan il-kaz partikolari l-Council Association, marbutin bil-Public Procurement tal-Gvern, illi fejn jistghu jimmassimizzaw sitwazzjoni illi pereżempju jekk qeghdin jaghmlu deals mat-tour operator ghandhom ukoll minhabba ovojament il-livell ta' attivita li jkun hemm jirrikjedu illi jiehd du discount fuq transazzjonijiet li jidhlu maghhom, ma' tour operators jew inkella wkoll ma' terzi persuni.'*
- Id-difiza sahqet hafna wkoll fuq il-fatt li l-accounts tal-Assoċjazzjoni kienu jigu awditjati. Huwa minnu li l-accounts tal-Assoċjazzjoni kienu jigu awditjati kif issottomettiet id-difiza izda dan xorta ma jfissirx li l-Assoċjazzjoni kienet qeghda tkun korretta f'dak li kienet qeghda taghmel. Gie spjegat infatti minn Tania Mercieca mill-Uffiċċju tal-Awditur Ġenerali²³ li fiz-żmien rilevanti tal-proċeduri odjerni, l-Uffiċċju kien jinkariga lil BDO biex iwettqu awditjar, u

²³ Seduta tal-15 ta' Mejju 2012

jgħaddu *Management letter* bl-informazzjoni li jkunu sabu. Kienu jittiehdu estratti mill-*management letter* u jigu inkluzi fir-rapport annwali tal-Awditur Ġenerali. Dan ir-rapport imbagħad kien jitqiegħed fuq il-mejda tal-kamra tar-Rappreżentanti u jiġi ppubblikat. Stephen Attard²⁴ spjega wkoll li l-*audit report* kien jiġi sottomess lil NAO, lid-Dipartiment tal-Kunsilli Lokali, lill-Parlament u fl-aħħar imur quddiem il-Public Accounts Committee. Kwindi minn dan kollu jirriżulta li l-BDO kien *subcontractor* li fl-aħħar mill-aħħar kien jirrapporta lil National Audit Office.

Raymond Bonello²⁵, *audit partner* ma' BDO Malta, spjega li t-*terms of reference* tagħhom kienu mal-NAO u kien messhom terminu ta' hames snin li bdew mis-sena 2004 sas-sena 2008. Xehed li kienu jaraw li l-infieq mill-allokazzjoni li kien jagħti l-Gvern kien isir fil-parametri tal-liġi skont il-Financial Regulations tal-Kunsilli Lokali u li ma jkunx hemm ksur ta' regolamenti u liġi tal-Kunsilli Lokali. Spjega li kienu jigu preżentati b'sett ta' *accounts* u kienu jaraw li l-*accounts* huma kompluti (ma kienux jippreparawhom huma). Hafna mill-Kunsilli Lokali kienu jagħtuhom *financial statements* skont it-templates. Il-liġi tistipula li s-segretarju kien responsabbli li jipprepara dawn il-*financial statements*. L-Assoċjazzjoni tal-Kunsilli Lokali kienu jippreparaw *management accounts* skont it-template tagħhom u kellha *accountant*. Meta l-Assoċjazzjoni kienu jagħtuhom il-*financial accounts* huma kienu jiehdu kampjun tal-infieq u jaraw li qiegħed fil-parametri tal-liġi u għalhekk ma kienux jawditjaw il-figuri kollha. Dwar l-ivvjagġar ukoll kienu jiehdu kampjun u kien jinqasam f'titjiriet, *subsistence allowance* u xi spejjeż anċillari. Hafna mill-ispiza tal-ivvjagġar kien jiġi rifiż minn xi istituzzjoni Ewropeja. Jixhed li huma kienu rrimarkaw għalfejn ir-rifiżjoni kienet qegħda tidhol fl-*accounts* tal-LCA għaliex dawn kienu fuq bażi personali pero' ingħataw l-assigurazzjoni li LCA dahlet għar-responsabilità' li tagħmel l-infieq kollu hija u li tigi rimbursata hija biex tissupplimenta l-allokazzjoni li tiehu mingħand il-Gvern billi r-rimbors kien ferm akbar mill-allokazzjoni tas-*subsistence allowance* li l-kunsilliera jiehdu mingħand il-Gvern. Huma m'għamlux *reconciliation* bejn l-*invoices* preżentati lill-Unjoni Ewropeja u kemm l-Assoċjazzjoni tħallset. Huma ma ċċekjawx jekk l-*invoices* li kienu jgħaddu lill-aġenzija tal-Unjoni Ewropeja kienux brfl-istess *invoices*. Huma kienu jivverifikaw il-pagamenti li kien

²⁴ Audit Manager fl-NAO li xehed fis-seduta tat-28 ta' Gunju 2012

²⁵ Seduta tat-28 ta' Gunju 2012

qegħdin isiru lil KD Travel. Huwa kkonferma li fir-rapporti tas-snin 2004 sa 2007 ma kien hemm ebda kwalifika fuq l-*audit reports*. Jirriżulta li fil-*Management Letter* għas-sena li kienet tispiċċa fil-31 ta' Jannar 2004²⁶ gie rrimarkat is-segwenti:

"The members are personally entitled to a pre-paid ticket for these institutions to travel to these meetings and re-imburement of travelling allowances. The Association is not entitled to these benefits since they are not representing the Association, in their official capacity but at personal level. Notwithstanding, all members voted and chose that all arrangements are to be made through the Association, so that it could financially benefit from the re-imburements issued and thus reduce its administrative burdens. The Association chose to make all its travel arrangements through an agency 'KD Travel Services Limited', with which it has been operating for a number of years. From correspondence dated 2002, the Agency is offering a direct 2.5% discount on all flights and two free tickets per year on Lufthansa flights, which is the most convenient carrier to fly with to the destinations which the members of the Association have to go for conferences and meetings. The turnover of flight tickets issued during the year amounted to LM39,300 from which the Association has benefited through refunds received from the E.U Commission. It is to be noted that during the year total re-imburements amounted to LM73,229 while expenses amounted to LM69, 502 inclusive of travelling expenses which were not re-imbursable from the E.U, but a charge against the local government allocation.

We recommend, due to the fact that this operator has been used for a number of years, that an invitation is issued to airlines and agencies to make an 'expression of interest' and come forward with offers, in order to establish whether the Association is getting the best terms possible on the turnover of business generated. This can then be put in a 'contract of service' for a two year term or as the executive may decide".

- F'dan l-istadju se ssir referenza wkoll għal skambju ta' korrispondenza li kien hemm bejn is-Segretarju Ġenerali tal-Kumitat tar-Reġjuni, is-Sur Gerhard Stahl, u bejn Dr Ian Micallef fil-kapaċita' tiegħu ta' Presidenti tad-delegazzjoni Maltija.

➤ **Fil-Bidu tas-sena 2007** is-sur Stahl kiteb hekk b'referenza għal verifiki li twettqu fis-sena 2006 rigward spejjeż tal-ivvjaggar

²⁶²⁶ Dok IA 12 A FOL 258 tal-proċess

tal-membri tal-Kumitat tar-Regjuni, fosthom ta' dawk tad-delegazzjoni Maltija. Is-Sur Stahl kiteb hekk:

The verifications carried out indicate that the prices charged to the Maltese delegation for your air flights to Brussels by your travel agency exceed by far the costs currently charged in the market for such flights.

Given the considerable difference in prices, I am obliged to ask you to review the travel arrangements of the Maltese delegation upon the reception of this letter.

I would also be grateful if you could provide us with proof of the payments made by your delegation to your travel agency since May 2004, and with any information you may regard as useful to understand the pricing arrangements.

- Dr Micallef wiegeb permezz ta' ittra datata **9 ta' Frar 2007** fejn spjega li kien inhareġ *tender* fil-Gazzetta tal-Gvern u dan kien intrebah minn KD Travel Services Limited fil-11 ta' Lulju 2005. Ma' din l-ittra gew annessi diversi dokumenti. Huwa baghat ittra ohra fit-13 ta' Frar 2007.
- Fl-**14 ta' Marzu 2007**, is-sur Gerhard Stahl baghat ittra ohra lil Dr Micallef fejn kiteb li wara li l-analizi tad-dokumentazzjoni mibghuta kienet twettqet, kienet mehtiega aktar informazzjoni u talab xi kjarifiki u elenka diversi punti, u infurmah ukoll li sakemm il-kjarifiki ma kienux se jigu rizolti, ir-rimbors tal-ispejjeż relatati ma' safar tal-membri Maltin li l-arrangamenti taghhom kienu saru ma' KD Travel bejn l-20 ta' Dicembru 2006 u d-data tal-ittra kienu sospizi. Fl-istess ittra, is-sur Stahl elenka l-proċedura li kellha tigi adottata minn dakinhar 'il quddiem ossija:
 - (i) *The purchase of tickets via KD Travel Services Ltd should be discounted.*
 - (ii) *Only tickets with a clear indication of the price on the ticket itself will be reimbursed. IT tickets will no longer be accepted.*
 - (iii) *Reimbursement will only take place when we dispose of all the original travel documents required under Committee of Region's reimbursement rules. In addition, original boarding*

cards should be presented for both legs of the roundtrip journey.

- **Fl-ittra tat-13 ta' April 2007** minn Dr Micallef lis-Sur Stahl għalkemm taħ twegibiet għal kweżiti imqanqla, imkien ma jissemmew spejjeż amministrattivi.
- **Fit-12 ta' Gunju 2007**, Dr Ian Micallef irċieva ittra mis-sur Stahl fejn wara li dan tal-aħħar irrefera għall-ittra mibgħuta fl-14 ta' Marzu 2007 fejn kienet intalbet aktar informazzjoni dwar l-ispejjeż tal-ivvjaġġar tad-delegazzjoni Maltija bejn l-1 ta' Mejju 2004 u l-31 ta' Dicembru 2006, kiteb is-segwent:

The documentation presented has been verified and controlled by our financial service.

I am pleased to inform you that the result of these controls is positive in so far as the Association and its President and Vice-President were able to demonstrate that all invoices presented to the Committee during the period subject to the control were also effectively paid to KD Travel.

On this basis, I have therefore decided to lift the suspension on reimbursements subject to the following conditions:

The Association and its members should provide a statement agreeing that any future dealings with KD travel will no longer be based on the original conditions that were agreed between the Association and the travel company.

Omissis

The members of the Maltese delegation should continue to travel with air tickets on which the price of the ticket is clearly indicated. The expenditure should correspond to the class of the air ticket that is presented for reimbursement.

- **Fis-6 ta' Lulju 2007**, il-President, Viċi-President u membri tal-Assoċjazzjoni tal-Kunsilli Lokali ossija Michael Cohen, Dr Ian Micallef, Noel Formosa, Doris Borg u Claudette Abela Baldacchino bagħtu dikjarazzjoni lis-sur Stahl in

ottemperanza ma' dak mitlub minnu fl-ittra tat-12 ta' Ġunju 2007.

- Fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Dr Ian Micallef** deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali, il-Qorti rreferiet kemm għall-parir li kien intalab minghand l-awditur John Abela; kif ukoll għall-fatt li l-maġġoranza tal-provi li ġew preżentati instabu fl-uffiċju tal-Assoċjazzjoni tal-Kunsilli Lokali kif ukoll għand l-agenzija tal-ivvjaġġar wara li ufficjali tal-OLAF u IAID għamlu *on the spot checks* u staqsiet jekk persuna li jkollha l-intenzjoni li tiffroda tagħmilx it-talbiet tagħha għal awment fil-prezz li għandu jitniżżel fil-manual invoice, bil-miktub permezz ta' ittri elettronici u jekk iżżomx kopji tal-ittri elettronici fil-files tagħha? Fuq l-istess punt, tistaqsi jekk persuna li jkollha intenzjoni kriminuza, iżżomx l-invoices kemm dawk miktuba bl-idejn li din il-Qorti ssejjah manual invoice u dik kompjuterizzata li juru ammonti differenti għall-istess titjira fil-files tal-istess assoċjazzjoni?

Il-Qorti tal-Appell Kriminali għustament ukoll ġibdet l-attenzjoni għall-fatt li waqt il-kontro-eżami ta' Dr Ian Micallef huwa ntalab jikkonferma ittra elektronika wahda, ossia dik datata s-sbatax (17) ta' Marzu tas-sena elfejn u ħamsa (2005), iżda ma ntalbox kjarifiki dwar ittri elettronici ohra mibgħuta minnu jew mill-Assoċjazzjoni u lanqas ma ntalbet spjegazzjoni ta' dak li skont mill-atti jirrizulta li l-appellant kien bagħat bħala spjegazzjonijiet lil Gerhard STAHL fl-elfejn u sebgħa (2007) dwar prezzijiet ta' titjiriet li jinstabu f'NT2 ossia fis-seba' volum preżentat minn Neil Thompson.

Referenza ssir ukoll għall-istess sentenzi li l-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sentenza suċċitata kkwotat senjatament

'Il-Pulizija (Spettur Kevin J. Farrugia) (Spettur Ian J. Abdilla) vs Joseph Abela (Karta tal-Identita' Nru.: 252360M) Joseph Manuel Galea (Karta tal-Identita' Nru.: 31182M), fejn fost numru ta' kunsiderazzjonijiet, gie kkunsidrat li:

'Kwantu jirrigwarda l-element formali, cioe' kwantu jirrigwarda d-dolo ta' dan ir-reat ta' truffa, jingħad illi jrid ikun hemm qabel xejn l-intenzjoni tal-frodatur li jipprokura b'ingann il-konsenja tal-flus jew oġġett li jkun, fi profitt ingust tiegħu. L-ingustizzja tal-profitt tohrog mill-artikolu 308 tal-Kodici Kriminali fejn il-kliem "bi ħsara ta'

haddiehor'' ma jhallux²⁷ dubbju dwar dan. Jigifieri biex ikun hemm l-element intenzjonali tar-reat ta' truffa, hemm bżonn li s-sugġett attiv tar-reat fil-mument tal-konsumazzjoni tiegħu ikun konxju tal-ingustizzja tal-profitt, u b'dan il-mod legittima produttività tal-profitt hija bizzejjed biex teskludi d-dolo.'

Din il-Qorti tagħmel referenza ukoll għas-sentenza fl-ismijiet 'The Police Inspector Edel Mary Camilleri V Bassam El Ammami'²⁸, fejn fost numru ta' kunsiderazzjonijiet ohra, gie kkunsidrat li: 'For the purpose of section 308, the fundamental element of this crime, consists in the intention to deceit (by any one of the reasons mentioned in that section), with a view of making a gain to the prejudice of another person. Our local courts have had occasions to examine in detail, the material element of the offence in question in its judgment on the 20th June 1997 in the names Police vs Emanuel Ellul. As for the first element, this has been described by the Italian Jurist Francesco Antolisei in the following words: "Per quanto concerne l'elemento soggettivo, e cioè il dolo, valgono le regole generali. L'agente, quindi, deve volere non solo la sua azione, ma anche l'inganno della vittima, come conseguenza dell'azione stessa, la disposizione patrimoniale, come conseguenza dell'inganno e' infine, la realizzazione di quel profitto che costituisce l'ultima fase del processo esecutivo del delitto. Naturalmente, occorre che la volontà sia accompagnata dalla consapevolezza del carattere frodatorio del mezzo usato, dell'ingustizia del profitto avuto in mira e del danno che ne deriva all'ingannato. Data la molteplicità degli elementi necessari per l'esistenza del dolo in questo complesso reato, sussiste un ampio margine per l'errore di fatto" (Antolisei, F., Manuale di Diritto Penale - Parte Speciale, Vol. 1, Giuffrè (Milano), 1986, p. 303). It is necessary to point out what was held in the judgment Police (Inspector Alexandra Farrugia Mamo) vs Michael John Turner delivered on the 7th January 1998, in particular that the agent be aware of the deceit being perpetrated or of the deceitful nature of the means used.' Sentenza ta' certu importanza hija dik fl-ismijiet 'Il-Pulizija kontra Charles Zahra'²⁹ fejn fost numru ta' kunsiderazzjonijiet, gie kkunsidrat li: 'F'dan l-isfond, din il-Qorti trid tiddeciedi l-ewwel, jekk jirriżultax l-element formali tar-reat çjoe' jekk kienx hemm l-intenzjoni da parti ta' l-imputat li jiddefrawda lill-Busuttil çjoe' jekk kellux l-intenzjoni li jipprokura is-sehem imsemmi b'ingann b'mod li dan ikun qed isir bi profitt ingust tiegħu. F'dan ir-rigward din il-Qorti diga qalet illi huwa essenzjali li fil-mument tal-konsumazzjoni tar-reat, l-imputat irid jkun

²⁷ Deciza mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali nhar is-6 ta' Ottubru, 2015 (Kumpilazzjoni Nru: 455/2005)

²⁸ Deciza mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali nhar is-7 ta' April, 2009 (Numru: 900/2003)

²⁹ Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar it-22 ta' Frar, 1993

konxju tal-ingustizzja tal-profit. Fuq dan, din il-Qorti hasbet fit-tul, u qegħda tasal għal konkluzzjoni illi għalkemm l-imputat certament kellu l-intenzjoni li jottjeni l-oġġetti tad-deheb, għaliex kellu bżonnhom biex jirhanhom mingħand l-imsemmi Busuttil u ottjenihom, permezz ta' gidba, permezz ta' ingann, fl-istess hin din il-Qorti m'ihix soddisfatta mill-assjem tal-provi, illi l-imputat f'dak il-mument kellu l-intenzjoni li jiffrodah fis-sens illi din il-Qorti, għandha dubbju ragjonevoli illi seta' jkun li l-intenzjoni tal-imputat kienet illi jottjeni dak id-deheb għaliex momentarjament kellu bżonn illi permezz tiegħu jottjeni self, pero' mhix sodisfatta illi kellu ukoll l-intenzjoni li ma jhallasx lura lil Busuttil. Dak li evidentement ġara, kien illi l-imputat ma ippretendix, l-ewwel illi se jgħib ruħu fi problemi finanzjarji li sab ruħu fihom daqstant immedjatment, it-tieni, li probabilment immagina li seta' jottjeni posponiment tal-pagament mingħand Busuttil peress illi kienu fl-istess negozju. Din il-Qorti bilfors trid tirreferi, kwantu jirrigwarda dan ir-reat tat-truffa, għall-mument tal-konsumazzjoni tiegħu, li ma jistax ikun hliet dak il-mument illi fih ikkonvinċja lill-Busuttil jikkonsenja d-deheb imsemmi.'

- Il-Qorti wara li qieset l-assjem tal-provi prodotti tqis li ma giex ippruvat oltre d-dubbju dettat mir-raġuni li l-imputata kellha d-dolo biex tifroda. Din il-Qorti tirreferi għal uhud mill-kunsiderazzjonijiet magħmula mill-Qorti tal-Appell Kriminali fosthom il-fatt li ttiehed parir minn awditur minn Dr Micallef u li l-accounts kienu awditjati li għalkemm fil-kors ta' dawn il-proċeduri rriżulta li ma kienux isiru ċertu verifiki, biss pero' l-fatt li l-accounts kienu anki mpogġija fuq il-mejda tal-Kamra tar-Rappreżentanti tat ċertu serħan il-moħħ lill-membri li l-affarijiet kienu mexjin sew³⁰. Oltre' dan, mid-dokumenti eżebiti jirriżulta li fuq kull *boarding pass* li gie pprezentat lill-Kumitat tar-Regġuni kien hemm l-ittra 'D'. Ma giex kontradett li din l-ittra tfisser li l-biljett tal-ajru kien *discounted*. Għaldaqstant kien hemm indikazzjoni ċara li fuq il-hlas għall-biljett tal-ajru kkonċernat kien hemm skont. Għalhekk ma jistax jingħad li kien hemm tentattiv ta' xi haħbi li kien hemm skont fuq il-prezz tal-biljett tal-ajru. Setgħu saru verifiki mill-ewwel għaliex dik l-informazzjoni ingħatat lill-Kumitat tar-Regġuni mill-kunsillier partikolari hekk kif imtliet il-formola kif tkun se tibda l-laqgħa. Għalhekk jekk giet prezentata *invoice* manwali fejn fiha kien qed jintalab il-hlas għal *fully flexible business ticket*, mentri fil-*boarding pass* kien hemm l-ittra 'D' messu kien evidenti li l-prezz imħallas kien żgur anqas minn dak indikat.

³⁰ Din il-Qorti ma hijix konvinta li għaliex id-dokumenti ma nħbewx dan ifisser neċessarjament li ma kienx hemm *dolo*

Interessanti wkoll dak li nkiteb f' parti mill-Interim Report:

It should be pointed out that, while members who were simply given the handwritten 'invoices' to present to the CoR for reimbursement to the LCA may have been unaware that the 'invoices' were not genuine, those members who themselves received and apparently paid the genuine KD invoices while presenting false ones for reimbursement to the CoR would seem necessarily to have known of, and been complicit in, the deception.

Kunsiderazzjoni oħra hija li wara l-iskambju tal-ittri bejn is-Sur Stahl u Dr Micallef, fit-12 ta' Ġunju 2007 is-Sur Stahl bagħat ittra li kienet tagħti x'tifhem li kollox kien solvut. Dan ikompli jsahħaħ allura dak li ġie sostnut ossija li ma setax kien hemm l-intenzjoni tal-ingann billi kien hemm is-serġan tal-moħħ, żgur mid-data tal-ittra 'l quddiem.

Ma jistax ukoll ma jġix sottolineat li l-Prosekuzzjoni ma ressqitx prova minn rappreżentanti ta' banek lokali sabiex tingieb il-prova dwar il-kontijiet tal-imputata, u d'altronde lanqas tal-Assoċjazzjoni. Naqset ukoll li tistaqsi in kontro-eżami dwar dokumentazzjoni eżebita minnha stess rigwardanti l-*invoices* u l-biljetti tal-ajru.

Għalkemm kif diġa ingħad, id-*dolo* ma ġiex ippruvat dan ma jfissirx li l-affarijiet li saru kienu korretti. Izda hawn qegħdin fil-kamp kriminali w allura huma biss il-provi quddiem il-Qorti li jridu jiġu evalwati.

Għaldaqstant l-imputata mhux se tinstab ħatja ta' din l-imputazzjoni.

Approprjazzjoni Indebita

Illi l-imputata tinsab addebitata wkoll b'approprjazzjoni indebita fl-ammont ta' aktar minn €2,329.37 u dan fuq medda ta' snin.

L-artikolu 293 tal-Kodiċi Kriminali jistipula:

293. Kull min japproprja ruħu, billi jdawwar bi profitt għalih jew għal persuna oħra, minn haġa ta' haddiehor li tkun giet fdata jew ikkunsinnata lilu taħt titolu illi jgħib miegħu l-obbligu tar-radd tal-haġa jew li jsir użu minnha speċifikat, jeħel, meta jinsab hati,.....

Għar-rigward tar-reat ta' mizapproprjazzjoni referenza ssir għas-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Enrico Petroni u Edwin Petroni** ³¹ fejn il-Qorti elenkat l-elementi ta' dan ir-reat:

"Dana r-reat iseħħ meta wieħed (1) jircievi flus jew xi haġa oħra mingħand xi hadd; (2) bl-obbligu li jrodd daww il-flus jew dik ix-xi haġa lura jew li jagħmel użu minnhom b'mod speċifiku; (3) u minflok ma jagħmel hekk idawwar daww il-flus jew dak l-oġġett bi profitt għalih jew għal haddiehor."

L-awtur Francesco Antolisei jikteb:

"La vera essenza del reato [di appropriazione indebita] consiste nell'abuso del possessore, il quale dispone della cosa come se ne fosse proprietario (uti dominus). Egli assume, si arroga poteri che spettano al proprietario e, esercitandoli, ne danneggia il patrimonio" (Manuale di Diritto Penale, Giuffrè (Milano), 1986, Parte Speciale, Vol. 1, p. 276)"

Fis-sentenza **Il-Pulizija vs. Dr. Siegfried Borg Cole**³² il-Qorti ta' l-Appell Kriminali rriteniet li :

"[...F]il-każ ta' flus li jkunu qed jinżammu minn xi hadd biex dawn eventwalment jiġu ritornati lil sidhom, in-nonrestituzzjoni tagħhom tista' tammonta għal approprjazzjoni indebita [...]. Kif jispjega Luigi Majno: Finalmente, a costituire il delitto di appropriazione indebita e' necessario il dolo. Trattandosi di delitto contro la proprietà, a scopo d'indebito profitto per se' o per un terzo, il dolo sara' costituito dalla volontarietà della conversione con scienza della sua illegittimità, e dal fine di lucro: onde colui che si appropria o rifiuta di consegnare, nella ragionevole opinione d'un il-Prsdiritto proprio da far valere, non commette reato per difetto di elemento intenzionale. Per la stessa ragione, e per difetto inoltre di elemento obiettivo, non incorrerà in reato chi nel disporre della cosa altrui abbia avuto il consenso del proprietario o ragionevole opinione del consenso medesimo. Il dolo speciale nel reato di appropriazione indebita e' (come nel furto e nella truffa) l'animo di lucro, che deve distinguere appunto il fatto delittuoso, il fatto penale, dal semplice fatto illegittimo, dalla

³¹ Deciża fid-9 ta' Gunju, 1998. Ara wkoll **The Police vs Keith Arthur Mayho** deciża fl-4 ta' Frar 2013

³² 23 ta' Dicembru 2003

*violazione del contratto, dell'inadempimento della obbligazione: osservazione questa non inopportuna di fronte alle esagerazioni della giurisprudenza ed ai devianti della pratica giudiziale, che diedero spesso volte l'esempio di contestazioni di indole civile trasportate affatto impropriamente in sede penale. Rettamente pertanto fu giudicato non commettere appropriazione indebita (e neppure il delitto di ragion fattasi, per mancanza di violenza) il creditore che trattiene un oggetto di spettanza del suo debitore a garanzia del credito; l'operaio che avendo ricevuto materia prima da lavorare, si rifiuta, perche` non pagato dal committente, di proseguire nel lavoro e di rendere la materia ricevuta; l'incaricato di esigere l'importo di titoli, che non avendo potuto compiere tale esazione, trattiene i titoli a garanzia del dovutogli per le pratiche inutilmente fatte allo scopo di esigere. In generale la giurisprudenza e` costante nel richiedere come elemento costitutivo imprescindibile il dolo"*³³.

L-essenza vera ta' dan ir-reat huwa l-abbuż tal-fiduċja tal-persuna li tkun iddisponiet mill-ħaġa bħal li kieku kienet tagħha 'uti dominus', tarroga lilha nnifisha poteri li jappartjenu lis-sid u b'hekk jagħmel hsara lill-proprijeta' ta' haddiehor.

L-awtur Taljan Maino fil-ktieb tieghu Commento al Codice Penale Italiano [vol IV - p.102, para 1949 u p. 105 - para 1951] jgħid is-segwenti:

"Il reato di appropriazione indebita e' perfetto colla conversione della cosa altrui inprofitto a proprio o di un terzo, indipendentemente dall'effettivo ricavo della conversione."

Illi fil-kwadru tal-fatti fuq esposti din l-imputazzjoni ma tirrizultax li giet ippruvata u dan billi l-elementi rikjesti sabiex tinstab reita' mhumix kollha preżenti. Il-kwistjoni f'dan il-każ tirrivolvi ruħha dwar dritt ta' rimbors ta' flejjes li jkunu diġa thallsu jew mill-Assoċjazzjoni jew inkella mid-delegat f'dan il-każ l-imputata. Il-flus li thallsu mill-Kumitat tar-Regjuni **ma thallsux taht xi titolu** hekk kif stipulat fil-liġi tagħna. Hawn ma skattatx ir-relazzjoni ta' pussessur u sid li jikkellmu dwarha l-awturi u l-ġurisprudenza. Hawn sempliciment persuna siefret fuq xogħol u talbet rimbors tal-ispejjeż tal-vjaġġ.

Komplicita' fil-Falsifikazzjoni

³³ The Police vs Keith Arthur Mayho deċiża fl-4 ta' Frar 2013

Illi l-imputata qeghda tigi addebita bi ksur tal-artikoli 42 u 188 tal-Kodiċi Kriminali u dan billi meta diversi drabi kienet issiefer u tipperzenta l-*invoice* manwali mhejjija mill-agenzija tal-ivvjaggar ma kienetx tirrifletti l-valur veru tal-prezz tal-biljett tal-ajru iżda kien qieghed jintalab ammont oltre mill-prezz li effettivament thallas lill-agenzija tal-ivvjaggar.

Referenza ssir għal dak li ntqal fis-sentenza fl-ismijiet **Pulizija vs Glen Debattista**³⁴

“Illi permezz ta’ l-imputazzjonijiet tlieta sa tmienja l-imputat qed jigi addebitat b’diversi forom ta’ falsifikazzjoni.

Illi fil-fatt il-Liġi tagħna tipprovdni kemm dwar ‘l hekk imsejjah falz materjali kif ukoll ‘l hekk imsejjah falz ideologiku. Id-differenza bejn dawn il-forom ta’ falsifikazzjoni toħroġ ċara minn dak li qalet il-Qorti tal-Appell Kriminali:

Id-differenza bejn il-falz materjali u l-falz ideologiku hi spjegata mill-awturi b’dan il-mod: fil-waqt li fil-każ tal-falz materjali d-dokument jiġi falsifikat fl-essenza tiegħu, fil-każ tal-falz ideologiku d-dokument ikun falsifikat biss fis-sustanza tiegħu u cioè fil-kontenut ideali tiegħu; ikun hemm falsita materjali meta d-dokument ikun wieħed mhux ġenwin (jiġifieri meta d-dokument ikun issubixxa alterazzjonijiet wara l-formazzjoni definittiva tiegħu), mentri fil-falz ideologiku, għalkemm id-dokument ikun ġenwin “non e’ veridico perche’ colui che lo ha formato gli fa dire cose contrario al vero”.³⁵

Illi f’l-istess każ hawn fuq kwotata dik il-Qorti segwiet id-dottrina dwar il-falz ideologiku u l-falz materjali abbracċjata kemm minn Antolisei kif ukoll minn Manzini. Fi kliem Manzini jkun hemm falzita’ materjali meta d-dokument ikun wieħed mhux ġenwin (jiġifieri jew meta l-awtur apparenti ma jkunx l-awtur reali tad-dokument jew meta d-dokument ikun issubixxa alterazzjonijiet wara l-forma definittiva tiegħu). Min-naħa l-oħra l-falz ideologiku meta għalkemm id-dokument ikun ġenwin ‘non e’ veridico, perche’ colui che lo ho formato gli fa dire cose contrarie al vero.’

L’Antolisei jelabora fuq dan il-punt u jgħid:

Dal fin qui detto si desume che il falso materiale, in quanto esclude la genuinità del documento, può presentarsi solo in due forme: nella forma

³⁴ Deciża fil-11 ta’ Settembru, 2012 mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta’ Ġudikatura Kriminali

³⁵ **Pulizija vs Paul Galea** Appell Kriminali deciż 17.10.1997.

della contraffazione, la quale si ha allorché il documento è posta in essere da persona diversa da quella che provenga, e nella forma dell'alterazione, la quale si verifica quando il documento, redatto dall'autore apparente, ha subito una di quelle modificazioni di cui ora abbiamo parlato³⁶.

Illi l-Professur Mamo jikkwota wkoll b'approvazzjoni dak li jghid l-awtur Ingliz Kenny:

*Accordingly an instrument is not a forgery when it merely contains statements which are false, but only when it falsely purports to be itself that which it is not. Thus a forgery is a document which not only tells a lie, but tells a lie about itself.*³⁷

Illi l-istess Profs Mamo jirreferi għad-dottrina Taljana msemmija aktar 'il fuq fejn jingħad 'that the forgery must be in the 'materialita' della scrittura', that is, the public or private writing in its external conditions as a document."³⁸

Illi l-punt li jitkellem fuqu Kenny joħroġ minn dan il-bran li jidher fl-edizzjoni ta' l-Archbold ta' l-1978:

The concept of forgery and the rationale of the offence were summarised in paragraphs 41 to 43 of the Law Commission Report: 'By the middle of the nineteenth century it was established that for the purpose of the law of forgery the fact that determined whether a document was false was not that it contained lies, but that it told a lie about itself. It was in R versus Windsor (1865) that Blackburn J said: 'Forgery is the false making of an instrument purporting to be that which it is not, it is not the making of an instrument which purports to be that it really is, but which contains false statements. Telling a lie does not become a forgery because it is reduced into writing.' This test was applied in the Court of Appeal in R versus Dodge and Harris.As we have said.... the primary reason for retaining a law of forgery is to penalise the making of documents which, because of the spurious air of authenticity given to them are likely to lead to their acceptance as true statement of the facts related in them. We do not think that there is any need for the extension of forgery to cover falsehoods that are reduced to writing....The essential feature of a false instrument in relation to forgery is that it is an instrument 'which tells a lie about itself' in the sense that it purports to be made by a person who did not make it (or altered by a person

³⁶ Antolisei F. Manuale di Diritto Penale Parte Speciale II pagina 606.

³⁷ Prof Mamo Anthony Notes on Criminal Law Part II pagina 161.

³⁸ Professur Mamo Anthony op.cit. pagina 161.

who did not alter it) or otherwise purports to be made or altered in circumstances in which it was not made or altered³⁹."

Illi l-imputata qeghda tiġi akkużata b'komplicità fil-falz ideologiku.

Abbazi tal-assjem tal-provi u insenjamenti appena riportati din il-Qorti tikkonkludi li fil-fatt l-imputata meta kienet qeghda tippreżenta l-*invoice* manwali lill-Kumitat tar-Regjuni bl-indikazzjoni biss li kien il-prezz tal-biljett tal-ajru tista' titqies bħala li kienet qeghda tagħmel dikjarazzjoni falza għaliex dak il-prezz ma kienx verament jirreferi għall-prezz li kien se jithallas għat-titjira *ut sic* iżda kien hemm ammont miżjud li kien qiegħed jiġi inkluż mal-prezz għar-raġunijiet fuq indikati. Iżda jrid jiġi ppruvat li dan kien qiegħed isir xjentement, prova li ma ngābitx.

Għalhekk l-imputata mhux se tinstab haġja ta' din l-imputazzjoni.

Dwar l-aggravanti ai termini tal-artikolu 141 tal-Kodiċi Kriminali dan ma jistax jirriżulta stante li jrid ikun hemm dikjarazzjoni ta' haġja ta' xi reat preventivament.

Decide

Għal dawn il-motivi din il-Qorti ma ssibx lill-imputata haġja tal-imputazzjonijiet miġjuba fil-konfront tagħha u tilliberaha mill-istess.

Dr Josette Demicoli LL.D
Magistrat

³⁹ Archbold ed.1997 pagina 1901 22-8.